

महाराष्ट्र शासन
कृषि विभाग

नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्प
३० अर्केड, वर्ल्ड ट्रेड सेंटर, कफ परेड, मुंबई ४०० ००५

दूरध्वनी क्र. ०२२-२२९६३३५९/५२

ई-मेल : pmu@mahapocra.gov.in

NDKSP-15019(23)/11/2025-15

दि. ०८/११/२०२५

प्रति,

१. विभागीय कृषि सहसंचालक (प्रकल्पांतर्गत सर्व)
२. प्रकल्प संचालक, आत्मा (प्रकल्पांतर्गत सर्व)

विषय :- नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्पांतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या शेतकरी उत्पादक संघटनांचे उत्पन्न वाढीचे स्रोत बळकटीकरण घटकांच्या मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करणे बाबत ..

- संदर्भ :- १. शासन निर्णय क्र.नादेकृ ४६२२/प्र.क्र.९४/८-अ, दि. १४/१०/२०२४.
२. शासन निर्णय क्र.कृवपदुम-१९०४६/३६/२०२५-MAG-८A (E-१९६८०५०),
दि. ०८/०७/२०२५.

उपरोक्त विषयान्वये महाराष्ट्र शासनाच्या कृषि विभागांतर्गत, जागतिक बँकेच्या अर्थसहाय्याने नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्पाच्या दुसऱ्या टप्प्यासाठी दिनांक १४ ऑक्टोबर २०२४ च्या शासन निर्णयानुसार राज्यातील एकूण २१ जिल्ह्यांमधील ७,२०१ गावे निवडण्यात आली आहेत. तसेच नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्प, टप्पा-२ च्या अंमलबजावणीस दिनांक ०८ जुलै, २०२५ च्या शासन निर्णयानुसार मान्यता देण्यात आली आहे. प्रकल्पाचा प्रमुख उद्देश शेतकऱ्यांना बदलत्या हवामानाशी जुळवून घेण्यासाठी सक्षम करणे व कृषी आधारित उपजीविकेची साधने उपलब्ध करून देणे किफायतशीर करणे हा आहे. बदलत्या हवामानाचा शेतीला कमीत कमी फटका बसेल यासाठी गावनिहाय नियोजन करण्यात येत असून प्रकल्पांतर्गत निवड झालेल्या २१ जिल्ह्यातील शेतकरी उत्पादक कंपन्या (FPCs) आणि प्रकल्पांतर्गत निवड झालेल्या ७२०१ गावातील नोंदणीकृत महिला स्वयंसहाय्यता गट (SHGs)/ प्रभाग संघ (CLFs)/ लोकसंचालित साधन केंद्र (CMRCs), शेतकरी गट (FGs) आणि पेसा ग्राम पंचायत/पेसा ग्राम सभा यांच्या माध्यमातून विविध मूल्यसाखळी आधारित कृषि व्यवसाय उपक्रमांसाठी तांत्रिक व पायाभूत सुविधा निर्माण करण्यासाठी आर्थिक सहाय्य करण्यासाठी "उत्पन्न वाढीचे स्रोत बळकटीकरण" हा घटक राबविण्यात येणार आहे.

त्याअनुषंगाने सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट अ मध्ये नमूद केलेले घटकांच्या अंमलबजावणीसाठीच्या मार्गदर्शक सूचना या पत्रासोबत सहपत्रीत करण्यात येत आहेत. त्यानुसार सदर घटकांची अंमलबजावणी करण्यात यावी. तसेच उर्वरित लाभाच्या घटकांच्या मार्गदर्शक सूचना यथावकाश निर्गमित करण्यात येतील.
सोबत : घटकनिहाय मार्गदर्शक सूचना

Parimal 8/11

(परिमल सिंह)

प्रकल्प संचालक

नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्प, मुंबई

प्रत- माहितीस्तव

१. मा. अपर मुख्य सचिव (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
२. आयुक्त कृषि, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

प्रत:- माहिती तथा कार्यवाहीसाठी अग्रेषित

१. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी, (प्रकल्पांतर्गत सर्व)
२. उपविभागीय कृषि अधिकारी, (प्रकल्पांतर्गत सर्व)

परिशिष्ट अ

अनु. क्र.	घटकाचे नाव
१.	उत्पन्न वाढीचे स्रोत बळकटीकरण घटकांतर्गत सर्वसाधारण मार्गदर्शक सूचना
२.	गाव स्तरावरील कृषि अवजारे बँक
३.	कृषिमाल साठवणूकीसाठी पायाभूत साठवणूक सुविधांची निर्मिती करणे अंतर्गत नवीन गोदाम

कृषि अवजारे बँक मार्गदर्शक सूचना

प्रस्तावना

“नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्प टप्पा-२” (NDKSP) हा महाराष्ट्र शासनाचा जागतिक बँकेच्या सहाय्याने राबविण्यात आलेला प्रकल्प असून विदर्भ, मराठवाडा व उत्तर महाराष्ट्रातील २१ दुष्काळग्रस्त जिल्ह्यांतील ७२०१ गावे यात समाविष्ट आहेत. या भागात कमी होणारी जमीन धारणा, बैल व मजुरांची टंचाई, वाढती मजुरी, हवामानातील बदल व कमी वेळेत खरीप पेरणी यांसारख्या समस्यांमुळे उत्पादन खर्च वाढतो. या पार्श्वभूमीवर कृषि यांत्रिकीकरणाला चालना देणे आवश्यक असून, सर्व शेतकऱ्यांना यंत्रसामग्री खरेदी करणे शक्य नसल्याने गावस्तरावर नोंदणीकृत महिला बचत गट यांचे मार्फत “गावस्तरावरील कृषि अवजारे बँक” स्थापन करून अनुदानित यंत्रसामग्री भाडेतत्वावर उपलब्ध करून देण्याची तरतूद करण्यात आली आहे, ज्यामुळे शेतकऱ्यांना वेळेत व अचूक शेतीकाम करून उत्पादकता व नफा वाढविता येईल. सदर घटक अंमलबजावणीसाठी पुढीलप्रमाणे मार्गदर्शक सूचना देण्यात येत आहेत.

उद्दिष्टे:

१. प्रकल्प क्षेत्रातील पिक रचनेनुसार पिकाच्या पेरणीपासून काढणी पश्चात प्रक्रियेपर्यंत शेतकऱ्यांना माफक दराने यांत्रिकीकरणाची तसेच हाय-टेक आणि उच्च मूल्य शेती उपकरणांची सेवा भाडेतत्वावर उपलब्ध करून देणे.
२. अत्यल्प व अल्प भूधारक शेतकऱ्यांना कृषि अवजारांच्या उच्च किंमतीमुळे उद्भवणाऱ्या समस्येवर मात करण्यासाठी व कृषि अवजारे वापरास प्रोत्साहित करण्यासाठी कृषि अवजारे सेवा केंद्रांची निर्मितीस प्रोत्साहन देणे.
३. अत्यल्प व अल्प भूधारक शेतकऱ्यांच्या शेतजमिनीवर यांत्रिकीकरणाच्या माध्यमातून कृषि उर्जेचा वापर वाढविणे.
४. पिक उत्पादनामध्ये सुधारित/नव्याने विकसित शेतीविषयक उपकरणांच्या वापरास प्रोत्साहन देऊन कार्यक्षमता व उत्पादनाचा दर्जा वाढविणे.
५. शेतकरी महिलांचे कष्ट कमी करून त्यांची कौशल्यवृद्धी करणाऱ्या औजारे बँकांना चालना देणे.

सदर घटकासाठी पात्र लाभार्थी व निवडीचे निकष:

१. कृषि औजारे बँक या घटकासाठी प्रकल्प गावातील एमएसआरएलएम, माविम पुरस्कृत महिला बचत गट व गाव संघ पात्र राहतील.
२. एका गावातून एकापेक्षा जास्त गटांचे अर्ज प्राप्त झाल्यास, अर्जाची निवड प्रक्रिया ऑनलाईन लॉटरी पद्धतीने करण्यात येईल.
३. अर्जदार महिला बचत गटांमध्ये वेगवेगळ्या कुटुंबातील किमान १० सदस्य असणे आवश्यक आहे. कुटुंबाची व्याख्या प्रधानमंत्री किसान योजनेमध्ये नमूद केल्यानुसार राहिल (पती, पत्नी व त्यांचे वर अवलंबून असलेली १८ वर्षाखालील २ अपत्ये). एकाच कुटुंबावर केंद्रित गट सदर घटकाच्या लाभास अपात्र राहतील.
४. ज्या गटांना यापूर्वी कोणत्याही योजनेतून कृषि औजारे बँकेसाठी लाभ देण्यात आला आहे, असे गट या घटकांतर्गत लाभास पात्र राहणार नाहीत.

कृषि औजारे अंमलबजावणीसाठी सूचना -

१. कृषि औजारे बँकेच्या अंमलबजावणीसाठी जागतिक बँकेच्या नियमानुसार विहित प्रापण प्रक्रिया राबविणे आवश्यक आहे, याबाबत प्रापण प्रक्रिया विषयक मार्गदर्शक सूचना स्वतंत्रपणे निर्गमित करण्यात येत आहेत.
२. गावातील स्थापित कृषि अवजारे सेवा केंद्रातील विकसित शेतीविषयक अवजारे व उपकरणे ही परिसरातील पीक पद्धतीवर आधारित असणे आवश्यक असून गावस्तरावरील नोंदणीकृत महिला बचत गटांच्या मार्फत गावातील अत्यल्प व अल्प भूधारक शेतकऱ्यांना भाडेत्वावर वाजवी दरात कृषि अवजारे उपलब्ध होणे आवश्यक आहे. यासाठी उपलब्ध असलेल्या विविध यंत्र औजारांची यादी व भाड्याचे दर दर्शविणारा फलक दर्शनी भागात लावावा.
३. गावातील /बचत गटांच्या क्षेत्रातील वाव विचारात घेऊन स्वतः कृषि अवजारे, उपकरणे व संयंत्रे निवडण्याची मुभा आहे. मात्र यामध्ये BBF आणि बेड तयार करण्यासाठी बेड मेकर/रिजर ह्यासारखी हवामान अनुकूल तंत्रज्ञानास प्रोत्साहन देणारी औजारे घेणे आवश्यक राहिल. हवामान अनुकूल नसणाऱ्या ऊस या पिकासाठी उपयुक्त औजारांना लाभ देय राहणार नाही. (अनुदानास पात्र औजारे/ यंत्रांची यादी सहपत्रीत- परिशिष्ट- १ (Annexure- I)
४. जमिनीची अति हलवाहलव करून मातीची जडणघडण बिघडविणाऱ्या औजारे ही हवामान अनुकूल नसल्याने सदर औजारे घेणे टाळावे.
५. ट्रॅक्टर चलित कृषि अवजारे बँक प्रस्तावित असल्यास, नवीन ट्रॅक्टर घेणे अनिवार्य असून त्याच्या सोबत किमान तीन ट्रॅक्टरचलित कृषि अवजारे खरेदी करणे अनिवार्य आहे. या व्यतिरिक्त काही फळबाग लागवड करणाऱ्या गटांनी त्यांच्या गरजेनुसार १ मोठ्या ट्रॅक्टर (३५ एच.पी. पेक्षा जास्त) समवेत १ लहान क्षमतेच्या (३५ एच.पी. पर्यंत) ट्रॅक्टर खरेदी करण्याचे प्रस्तावित केल्यास लहान ट्रॅक्टरचलित किमान २ औजारांची खरेदी करणे अनिवार्य असेल. ट्रॅक्टरचे नोंदणी प्रमाणपत्र (RC Book) सादर करणे बंधनकारक राहिल.
६. बैलचलित किंवा मॅन्युअली ऑपरेटेड यंत्रसामुग्री घ्यावयाची असल्यास कृषि औजारे बँकेसाठी ट्रॅक्टर घेणे अभिप्रेत नाही.
७. संबधित लाभार्थ्याने सर्व यंत्र/औजारांची खरेदी कॅशलेस पध्दतीनेच करणे बंधनकारक राहिल.
८. अनुदानासाठी कृषि अवजारे सेवा केंद्राच्या प्रकल्प अहवालामध्ये असलेल्या जमिनीच्या किमतीचा/ भाडेपट्ट्याच्या तसेच शेड बांधकामासाठी आवश्यक रकमेचा समावेश राहणार नाही. कृषि अवजारे बँकेतील अवजारे ठेवण्यासाठी संबधित गटाने आवश्यकतेनुसार शेड बांधकाम करणे अभिप्रेत आहे, आणि शेड बांधकाम ही बाब सदर घटकाच्या अनुदानास पात्र नाही.
९. गटाकडे कृषि यांत्रिकीकरण सेवा-सुविधा पुरविण्यासाठी अनुभव, प्रशिक्षित, अनुभवी व पुरेसे मनुष्यबळ असणे आवश्यक राहिल.
१०. लाभार्थी गटाने अनुदानावर मिळणाऱ्या औजारांचे कोणत्याही परिस्थितीत प्रकल्पांतर्गत अनुदान मिळाल्यानंतर पुढील किमान ६ वर्षे अनुदानित अवजारे सुस्थितीत ठेऊन शेतकऱ्यांना कृषि औजारे सेवा पुरविणे बंधनकारक राहिल. (औजारांचे हस्तांतरण/ गहाण ठेवणे किंवा पुनर्विक्री करता येणार नाही)
११. लाभधारकाने कृषि यांत्रिकीकरण सेवा-सुविधा शेतकऱ्यांना पुरविल्याबाबत आवश्यक अभिलेख ठेवणे तसेच, तपासणीच्या वेळी सर्व यंत्रसामुग्री/उपकरणे व अभिलेख सादर करणे बंधनकारक राहिल, अभिलेख नोंदणीचे तपशील प्रपत्र -२ मध्ये देण्यात आलेला आहे.

१२. अनुदानित यंत्रसामुग्री व उपकरणे यांची नियमीत देखभाल व दुरुस्ती करण्याची सर्वस्वी जबाबदारी संबंधित गटातील लाभधारकांची राहिल, तसेच कृषि अवजारे बँक व्यवस्थित चालविणे व वेळोवेळी त्यात सुधारणा करण्याची तयारी असणे आवश्यक राहिल.
१३. सदर यंत्रसामुग्री व उपकरणे यांची आवश्यकतेनुसार परीवहन विभागाकडे नोंदणी (रजिस्ट्रेशन), विमा, कर भरण्याची सर्वस्वी जबाबदारी संबंधित लाभधारकांची राहिल.
१४. प्रकल्पाच्या सर्वसाधारण मार्गदर्शक सूचनेतील परिशिष्ट - ५ रक्कम रुपये ५०० किंमतीच्या स्टॅम्प पेपर वर सादर करणे आवश्यक आहे. त्यानुसार स्टॅम्प पेपरवर सर्वसमावेशक ठराव सादर करणे संबंधित लाभधारक कंपनी / गटास बंधनकारक राहिल.
१५. प्रत्येक लाभधारक गटाने कृषि अवजारे बँकांची सेवा पुरविण्याची क्षमता किमान १० हेक्टर प्रती दिवस आणि किमान ३०० हेक्टर प्रती कृषि हंगाम क्षेत्रासाठी असणे बंधनकारक राहिल.

अर्थसहाय्य:

१. कृषि अवजारे बँकांसाठी प्रकल्प मूल्याच्या ६०% अनुदान देय राहिल आणि अनुदानाची कमाल मर्यादा रक्कम रु.२४.०० लाख इतकी राहिल.
२. सदर घटकाचे अनुदान घटकाची उभारणी / स्थापना पूर्ण झाल्यानंतर व कृषि अवजारे सेवा केंद्र कार्यान्वित झाल्यानंतर देण्यात येईल.
३. कृषि औजारे बँक प्रकल्पाचे मूल्य रक्कम रुपये २० लाख पेक्षा अधिक असल्यास, बँक कर्ज घेणे बंधनकारक राहिल, आणि अशा प्रकरणी कर्ज प्रकरणामध्ये बँकेने मंजूर केलेल्या सर्व बाबी पूर्ण केलेनंतर अनुदान देय राहिल.
४. संबंधित गटांनी एकूण प्रकल्प मूल्याच्या किमान ७५ % कर्ज बँकांकडून घेणे आवश्यक राहिल. उदा. रु ४० लाखाचा प्रस्ताव असल्यास त्यासाठी किमान रु. ३०.०० लाख कर्ज व रु. १०.०० लाख स्वनिधी आवश्यक राहिल
५. कृषि औजारे बँक प्रकल्पाचे मूल्य रुपये २० लाख पर्यंत असल्यास त्यासाठी बँक कर्ज घेणे बंधनकारक नाही. तथापि अशा प्रस्तावामध्ये स्वनिधी गटांच्या बँक खात्यात उपलब्ध आहे, याची खात्री करावी (याबाबत संबंधित बँक विवरणपत्र (Bank statement) संलग्न करणे अनिवार्य राहिल.
६. या घटकासाठी केंद्र शासनाच्या Sub- Mission on Agricultural Mechnization- 2025 (SMAM-२०२५) या मार्गदर्शक सूचनेतील Annexure - I मधील नमूद मापदंडानुसार औजारांसाठी कमाल मर्यादेपर्यंत अनुदानाची परिगणना करणे बंधनकारक असून त्यानुसार अनुदान अदायगी करण्यात येईल.
७. सशर्त पूर्वसंमती पूर्वी किंवा प्रापण पश्चात मंजूरी आदेश देण्यापूर्वी राबविलेल्या बाबींसाठी अनुदान देय राहणार नाही.
८. केंद्र शासनाच्या मान्यताप्राप्त तपासणी संस्थांकडून तपासणी झालेल्या यंत्रे/ औजारांसाठी अनुदान देय राहिल.
९. ज्या यंत्राचे (उदा. ट्रॅक्टर, टेलर) परिवहन विभागाकडे नोंदणी आवश्यक असेल त्याबाबतची प्रक्रिया पार पाडण्याची जबाबदारी संबंधित उत्पादक/विक्रेता व लाभार्थी यांची असेल. सदर नोंदणी प्रक्रिया पूर्ण झाल्यावरच अनुदान अनुज्ञेय राहिल.

सर्वसाधारण सूचना

१. नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्प टप्पा - २ (NDKSP) प्रकल्प जिल्ह्यातील महिला स्वयंसहायता गटांना वेब प्लॅटफॉर्म आणि मोबाईल ॲप्लिकेशनच्या माध्यमातून कृषि व्यवसाय घटक/ बाबींचा लाभ पारदर्शक आणि सुलभ पद्धतीने देण्यासाठी महिला स्वयंसहायता गटांची (SHGs) नोंदणी, अर्ज आणि टप्पानिहाय मंजुरीची ऑनलाईन यंत्रणा (FPO-DBT-Portal) विकसित करण्यात आलेली आहे. या FPO-DBT-Portal च्या माध्यमातून सदर घटकासाठी संबंधित महिला स्वयंसहाय्यता गटांना लाभ देय राहिल तसेच प्रकल्प राबविण्यासाठी प्रकल्पाच्या सर्वसाधारण सूचना सदर गटांसाठी लागू राहतील.
२. पात्र प्रस्तावांची देय अनुदान अदायगी करण्यापूर्वी खरेदी करण्यात आलेली कृषि अवजारे, उपकरणे व यंत्रांच्या किंमती या कृषि विभागाच्या www.agrimachinery.nic.in संकेतस्थळावर असलेल्या केंद्र शासनाच्या कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालयाच्या अखत्यारीत कृषि यांत्रिकीकरणाच्या (SMAM) मार्गदर्शक सूचना मधील औजारे यादीतील अवजारे आणि सदर अवजारांची किंमत याप्रमाणे असल्याची खात्री करावी व त्यानुसार अनुदान अदायगी करण्यात यावी. कृषि आयुक्तालय स्तरावर सदर मार्गदर्शक सूचनेमधील वेळोवेळी होणारे बदल हे प्रकल्पास लागू राहतील.
३. प्रकल्प मूल्याच्या १.५ टक्के पर्यंत रक्कम अनुषंगिक खर्च, जसा सविस्तर प्रकल्प अहवाल (DPR) तयार करणे, मुल्यांकन खर्च, विमा खर्च, RTO charges, प्रापण प्रक्रिया खर्च इ. प्रकल्पासाठी झालेला अनुषंगिक खर्च प्रकल्प मूल्यामध्ये घेता येईल. प्रकल्पांतर्गत मंजूर एकूण प्रकल्प मूल्याच्या १.५ % हा आनुषंगिक खर्च प्रकल्पांतर्गत देय अनुदानाची परिगणना करताना प्रत्यक्ष झालेला अनुज्ञेय अनुषंगिक खर्च किंवा प्रकल्प मूल्याच्या १.५ टक्के यापैकी जी कमी असेल ती रक्कम एकूण प्रकल्प मूल्यामध्ये समाविष्ट करून सदर मूल्यावर ६० % प्रमाणे अनुदानाची परिगणना करून अनुदान देय राहिल.
४. सर्व प्रकारच्या यंत्र/औजारावर लाभार्थी गटाचे नाव, प्रकल्पाचे नाव, अनुदान वर्ष, प्रकल्प मूल्य, अनुदान रक्कम, ई. तपशील कायमस्वरूपी राहिल अशा स्वरूपात नोंदविणे आवश्यक राहिल. याबाबतची खातरजमा मोका तपासणीच्या वेळी सक्षम अधिकाऱ्यांनी करावी. प्रपत्र -३ नुसार अवजारे बँकाचा तपासणी अहवालाचा नमुना देण्यात आलेला आहे त्यानुसार संबंधित मोका तपासणी अधिकाऱ्याने सदर तपासणी अहवाल डीबीटी पोर्टलवर भरणे आवश्यक राहिल.
५. अनुदान प्राप्त झाल्यानंतर औजार बँकधारक गटाने कायमस्वरूपी लोखंडी नामफलक लावणे बंधनकारक राहिल, त्यावर औजारे बँकधारक गटाचे नाव, प्रकल्पाचे नाव, प्राप्त अनुदानाची रक्कम, संपर्क व्यक्तीचे नाव व संपर्क क्रमांक तसेच स्थापना वर्ष नमूद करावे.

कृषि अवजारांची तपासणी व तपासणी अहवाल -

१. ट्रॅक्टर, पॉवर टीलर व इतर सर्व कृषि अवजारांची तपासणी व चाचणी अहवालबाबत केंद्र शासन व राज्य शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनेनुसार कार्यवाही करणे बंधनकारक राहिल.
२. लाभार्थींनी खरेदी करावयाची औजारे केंद्रीय तपासणी संस्था अथवा केंद्र शासनाने मान्यता दिलेल्या संस्थांकडून तपासणी केलेल्या तसेच भारतीय मानक संस्थेचे वैध (BIS) मानांकनधारक औजारांना अनुदान अनुज्ञेय राहिल. सदर संस्थांबाबत सविस्तर तपशील परिशिष्ट - २ ([Annexure-II](#)) मध्ये देण्यात आलेला आहे.

३. रक्कम रू. १.०० लाख पेक्षा जास्त किंमत असणा-या औजारे व यंत्रासाठी उत्पादकानी केंद्र शासनाच्या FMTTI अथवा इतर अधिसूचित तपासणी संस्थेकडून तपासणी अहवाल घेणे बंधनकारक आहे. तसेच रू.५०,०००/- पेक्षा कमी किंमत असणा-या कृषि औजारे व यंत्रासाठी सुरुवातीस एकदा केंद्र शासनाच्या FMTTI अथवा केंद्र शासनाच्या इतर अधिसूचित तपासणी संस्थेकडून तपासणी अहवाल घेणे बंधनकारक आहे तसेच काढणी पश्चात यंत्र/औजारासाठी CIPIHET Ludhiana, CIAE Bhopal, SLFMTTC Bhubaneshwar व CAEPHT Coimbatore या चार तपासणी संस्था अधिकृत केलेल्या असून यापैकी कोणत्याही संस्थेकडील तपासणी अहवाल अनुदानासाठी ग्राह्य राहिल.
४. केंद्र शासन योजनांतर्गत पुरवठ्यासाठी अनुदानास पात्र असलेल्या ट्रॅक्टर, पॉवर टीलर व मॉडेल्सची यादी केंद्र शासनाच्या संकेतस्थळावर (<http://farmech.dac.gov.in>) उपलब्ध करून दिली जाते व वेळोवेळी अद्ययावत करण्यात येते. त्याप्रमाणे अद्ययावत यादी वेळोवेळी क्षेत्रीय स्तरावर देखील निर्गमित केली जात असून सुलभतेच्या दृष्टीने सदर यादी कृषि विभागाच्या <http://krishi.maharashtra.gov.in> या संकेतस्थळावर सुध्दा प्रसिध्द केली जाते.
५. ट्रॅक्टर, पॉवर टीलर व यादीत वेळोवेळी अंतर्भाव केल्या जाणा-या मॉडेल्सचा अद्ययावत तपशील उपरोक्त संकेतस्थळावरून पहावा. ट्रॅक्टर, पॉवर टीलर केंद्र शासनाने शिफारस केलेल्या यादीतील मॉडेल/मेकलाच अनुदान अनुज्ञेय असून केंद्र शासनाच्या यादी व्यतिरिक्त इतर ट्रॅक्टर, पॉवर टीलर व साठी अनुदान देय राहणार नाही. केंद्र शासनाच्या यादीतील ट्रॅक्टर, पॉवर टीलर करीता लाभार्थीस तपासणी प्रमाणपत्र/पुरावा सादर करण्याची आवश्यकता नाही. केंद्र शासनाच्या यादीमध्ये समाविष्ट असल्याबाबत पत्राचे पहिल्या पानाची व संबधित मॉडेल नमूद असलेल्या पानाची छायांकित प्रत देखील पोर्टलवर अपलोड केल्यास ग्राह्य धरता येईल.
६. इतर औजारांच्या बाबतीत केंद्र शासनाच्या दि.१९ सप्टेंबर २०१८ रोजीच्या पत्रान्वये तपासणी अहवालाच्या वैधतेबाबत तपासणी संस्थांनी स्पष्ट उल्लेख करण्याबाबत सूचित केले आहे. त्यानुसार दि.१९ सप्टेंबर २०१८ नंतर जारी करण्यात आलेल्या तपासणी अहवालावर वैधतेचा उल्लेख असल्याची खात्री करावी. त्यापूर्वीचे तपासणी अहवाला संदर्भात संबधित लाभार्थ्याने तसेच मोक्या तपासणी करणाऱ्या अधिकाऱ्याने पत्रात देण्यात आलेल्या कालमर्यादेनुसार वैधतेची खात्री करावी.
७. प्रकल्पांतर्गत लाभ दिलेल्या प्रत्येक औजारांचे भौगोलिक चिन्हांकन (Geo Tagging) असणे आवश्यक आहे. कृषि अवजारे बँकांची स्थापना Geo reference असावी आणि ती 'FARMS' मोबाइल ॲपवर अपलोड करणे अनिवार्य आहे.
८. प्रकल्पांतर्गत लाभार्थी गटांच्या फार्म मशिनरी भांडवली मालमत्तेचा सर्व डेटा कृषि मॅपर वर अपलोड करणे अनिवार्य असेल.

कृषि औजारे उत्पादक/ वितरकांसाठी सूचना -

१. सर्व उत्पादकांनी त्यांचे वितरकासह केंद्र शासनाच्या agrimachinery.nic.in या पोर्टलवर नोंदणी करून नोंदणी क्रमांक प्राप्त करणे आवश्यक आहे. तसेच Central Coding System ची अंमलबजावणी करणे आवश्यक आहे. याबाबत संबधित लाभार्थ्याने खरेदी करतेवेळी योग्य ती खातरजमा करूनच यंत्रे व अवजारांची खरेदी करावी.
२. अनुदान वितरीत केलेल्या औजारांमध्ये लेसर कट पद्धतीने औजारांच्या मुख्य भागावर (Body) स्पष्टपणे डोळ्यांना दिसणारा, ओळखता येईल, छेडछाड होणार नाही असा एक प्रमाणीत Unique Identification Code असावा. अनुक्रमांक प्रदान करण्यासाठी मार्गदर्शक तत्त्वे खालीलप्रमाणे आहेत:-

“GJ/6545/444/2023/0001”				
Manufacturing State Code	Manufacturers ID	Centralized Implement Code	Year of Manufacturing	Serial Number of Machines Manufactured
Auto generated through https://agrimachinery.nic.in/ portal			To be provided by the manufacturer	

(अ) अक्षराचा प्रकार -एरीयल बोल्ड (Arial Bold) असावा, अक्षराचा आकार २५ मिमी असावा. तथापि, औजारांच्या डिझाइन आणि विविध औजारासाठी जागेच्या मर्यादानुसार उत्पादकांना निर्देशित केलेल्या फॉन्ट आकारापेक्षा कमी फॉन्ट आकाराची परवानगी आहे जो मशीनच्या मुख्य भागावर सोयीस्करपणे, स्पष्टपणे ओळखता येईल आणि औजारांवर सहजरित्या दिसू शकेल.

(ब) सर्व उत्पादकांना agrimachinery.nic.in पोर्टलवर स्वतःची नोंदणी करावी लागेल आणि नोंदणी क्रमांक मिळवावा लागेल. सर्व उत्पादकांनी त्यांचे वितरकांसह केंद्र शासनाच्या agrimachinery.nic.in या पोर्टलवर नोंदणी करून नोंदणी क्रमांक प्राप्त करणे आवश्यक आहे. तसेच Central Coding System ची अंमलबजावणी करणे आवश्यक आहे. ट्रॅक्टरसाठी Centralized Laser Cut Coding ची आवश्यकता नाही.

(क) रु. १.०० लाख आणि त्याहून अधिक किमतीच्या कृषि औजारे/यंत्रसामग्रीचा मुख्य फ्रेमवर लेसर कट सिरीयल नंबर असावा जो औजारे/यंत्रसामग्रीच्या पुढच्या बाजूने पाहता येईल. ज्या औजारे/यंत्रांवर लेसर कट सिरीयल नंबर शक्य नाही, त्यांनी मुख्य फ्रेमवर वेल्डिंग करून लेसर कट सिरीयल नंबर प्लेट लावावी जी औजारे/यंत्रसामग्रीच्या पुढच्या बाजूने पाहता येईल.

(ड) रु.१.०० लाख पेक्षा कमी किमतीची कृषि औजारे/यंत्रसामग्री मुख्य फ्रेमच्या जागेवर अनुक्रमांक कोरलेला (Engraved) असावा जो औजार/यंत्राच्या समोरून पाहता येईल.

(इ) फायबर किंवा प्लास्टिक बॉडी असलेल्या औजारे/यंत्रांवर ज्यावर लेसर कटिंग अनुक्रमांक टाकणे शक्य नाही, अशा औजारे/यंत्रावर कोरलेला (Engraved) अनुक्रमांक टाकावा.

(फ) ज्या उत्पादकांना कोणत्याही विशिष्ट औजारांसाठी त्यांच्या उच्च उत्पादन क्षमतेमुळे ४ अंकी अनुक्रमांक संपलेले आहे, राज्य त्या उत्पादकांना ६ अंकी अनुक्रमांक वापरण्याची परवानगी देऊ शकतात.

(ग) विशिष्ट (Unique)/ समान ओळख कोड व्यतिरिक्त, प्रत्येक मशीनला रिव्हेंटिंग, हॅमर ड्राइव्ह स्कू अथवा वेल्डींगद्वारे घट्टपणे जोडलेली लेबलिंग प्लेट देखील प्रदान करावी जी सामान्यतः वापरताना बदलण्याची शक्यता नसते अशा भागावर स्पष्ट आणि सहज उपलब्ध असलेल्या स्थितीत जोडली पाहिजे. त्यात (१) उत्पादकाचे पूर्ण नाव आणि पत्ता (२) मशीनचा मेक आणि मॉडेल (३) मशीनचा प्रकार आणि आकार (४) मशीनचा युनिक आयडेंटिफिकेशन कोड (५) उत्पादनाचा महिना आणि वर्ष (६) प्राइम मूव्हरचा आवश्यक आकार स्पष्टपणे आणि कायमचा दर्शविला जाईल.

३. गटांना पुरवलेल्या ट्रॅक्टर, स्वयंचलित, पीक कापणी यंत्र/कापणी कम बाइंडर इत्यादी रु. १.०० लाख आणि त्याहून अधिक किमतीच्या स्वयंचलित औजारामध्ये ऑप-आधारीत एआय-चलित टेलीमॅटीक्स किट बसवावे जे औजारांच्या थेट हालचाली आणि स्थानाचा मागोवा घेऊ शकते तसेच औजारांद्वारे केलेल्या कामाचा दैनिक रेकॉर्ड जतन करू शकते/ ठेवू शकते. टेलीमॅटीक्स किटचा डॅशबोर्ड मशीन/FMB च्या लाभार्थी आणि जिल्हा तसेच योजनेच्या राज्य नोडल अधिकाऱ्याकडे उपलब्ध असेल. उत्पादकांनी दि. १ जून २०२३ नंतर उत्पादित केलेल्या त्यांच्या औजारांवर टेलीमॅटीक्स किट मानक जोडणी म्हणून प्रदान करणे आवश्यक राहिल.

क्षेत्रीय स्तरावरील अधिकारी कर्मचारी यांची तपासणी टक्केवारी -

प्रकल्पाच्या सर्वसाधारण मार्गदर्शक सूचनेनुसार संबंधित क्षेत्रीय अधिकाऱ्यांनी तपासणी करणे बंधनकारक राहिल.

नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्प टप्पा २ अंतर्गत कृषि अवजारे बँकेकरिता उपक्रम संकेतांक पुढीलप्रमाणे आहे.

प्रकल्पाचे घटक व उपघटक संकेतांक	घटक व उपघटकाचे नाव	उपक्रम संकेतांक	उपक्रम वर्णन
C1.2	मूल्य साखळीचे बळकटीकरण करणे	C1.2.2	गावस्तरावर कृषि अवजारे बँकांना प्रोत्साहन

**उपरोक्त सूचीबद्ध घटक आणि उप-घटकांमध्ये असलेल्या बाबी या गटाच्या स्वमालकीच्या जमिनीवर अथवा नोंदणीकृत भाडेकरार तत्वावर घेतलेल्या जमिनीवर घेणे आवश्यक आहे.

प्रकल्प संचालक

नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्प २.०

Annexure – 1

Pattern of Assistance and Maximum Permissible Subsidy

Type of Agricultural Machinery	AS per SMAM Guidelines - 2025		Subsidy under NDKSP Phase - 2		
	Maximum Permissible subsidy per Machine/ Equipment per beneficiary (Rs in Lakhs)	Pattern of Assistance	100 % cost norms	Maximum Permissible subsidy per Machine/ Equipment per beneficiary (Rs. In Lakhs)	Pattern of Assistance
Tractors					
(i) Tractor 2WD (up to 20 PTO HP)	2.00	50%	4.00	2.40	60%
(ii) Tractor 4WD (up to 20 PTO HP)	2.45	50%	4.90	2.94	60%
(iii) Tractor 2WD (above 20 PTO HP and up to 40 PTO HP)	3.00	50%	6.00	3.60	60%
(iv) Tractor 4WD (above 20 PTO HP and up to 40 PTO HP)	3.60	50%	7.20	4.32	60%
(v) Tractor 2WD (above 40 PTO HP and up to 50 PTO HP)*	4.50	50%	9.00	5.40	60%
(vi) Tractor 4WD (above 40 PTO HP and up to 50 PTO HP)*	5.45	50%	10.90	6.54	60%
(vii) Tractor 2 WD (Above 50 PTO HP)*	6.00	50%	12.00	7.20	60%
(viii) Tractor 2 WD (Above 50 PTO HP)*	6.50	50%	13.00	7.80	60%
Power Tillers					
(i) Power Tiller (8 BHP and up to 11 BHP)	1.00	50%	2.00	1.20	60%
(ii) Power Tiller (Above 11 BHP)	1.20	50%	2.40	1.44	60%
Combine Harvesters					
(i) Combine Harvester (self-propelled)*	9.60	50%	19.20	11.52	60%
(ii) Combine Harvester -Tractor powered (without tractor)*	3.60	50%	7.20	4.32	60%

(iii)	Combine Harvester -Tractor powered (with tractor)*	8.70	50%	17.40	10.44	60%
(iv)	Combine Harvester-Chopper-Collector – Tractor Mounted (without tractor)*	4.00	50%	8.00	4.80	60%
(v)	Combine Harvester-Chopper-Collector – Tractor Mounted (with tractor)*	7.75	50%	15.50	9.30	60%
(vi)	Combine Harvester (Track Type)- <6 feet cutter bar width	8.40	50%	16.80	10.08	60%

(vii) Combine Harvester (Track Type) - > 6 feet cutter bar width)*	12.50	50%	25.00	15.00	60%
(viii) Combine harvester for potato, groundnut, and other tuber crops (Tractor Operated)*	12.00	50%	24.00	14.40	60%
(ix) Maize Combine Harvester (Self-propelled)*	12.00	50%	24.00	14.40	60%
Kisan Drone -	5.00	50%	10.00	6.00	
Rice/Paddy Transplanter					
(i) Self-Propelled Rice Transplanter – walk behind type (4 rows)	1.70	50%	3.40	2.04	60%
(ii) Self-Propelled Rice Transplanter- 4 rows and up to 8 rows including riding type*	6.00	50%	12.00	7.20	60%
(iii) Self-Propelled Rice Transplanter- above 8 rows - riding type*	8.60	50%	17.20	10.32	60%
Self-Propelled Machinery Agricultural/Horticultural Machinery					
(i) Crop Reaper cum Binder (3 wheel)	1.90	50%	3.80	2.28	60%
(ii) Crop Reaper cum Binder (4 wheel)*	2.75	50%	5.50	3.30	60%
(iii) Power Weeder (engine operated below 2 BHP)	0.30	50%	0.60	0.36	60%
(iv) Power Weeder (engine operated 2 BHP and below 5 BHP)	0.40	50%	0.80	0.48	60%
(v) Power Weeder (engine operated 5 BHP and below 7.5 BHP)	0.75	50%	1.50	0.90	60%

(vi)	Power Weeder (engine operated 7.5 BHP and above)	0.85	50%	1.70	1.02	60%
(vii)	Crop Reaper (Diesel/Petrol engine operated and Battery operated)	0.85	50%	1.70	1.02	60%
(viii)	Post Hole Digger/Auger – self propelled	0.20	50%	0.40	0.24	60%
(ix)	Pneumatic/Other planter	1.25	50%	2.50	1.50	60%
(x)	Areca nut climber harvester	0.30	50%	0.60	0.36	60%
(xi)	Tea leaf harvester (Hand held)	0.11	50%	0.22	0.132	60%
(xii)	Self-propelled 4 wheel tea leaf harvester*	15.00	50%	30.00	18.00	60%
(xiii)	Self-Propelled Tool Bar (Ride on Type)	1.55	50%	3.10	1.86	60%

(xiv)	Self-Propelled electric agricultural Tool Bar	1.75	50%	3.50	2.10	60%
(xi)	Track Trolley	2.10	50%	4.20	2.52	60%
(xii)	Multi utility machine with drone carrier	1.56	50%	3.12	1.872	60%
(xiii)	Nursery Media Filling Machine	2.10	50%	4.20	2.52	60%
(xiv)	Multipurpose Hydraulic System	2.10	50%	4.20	2.52	60%
(xv)	Power operated horticulture tools for pruning, budding, grating, shearing etc.	0.35	50%	0.70	0.42	60%
(xvi)	Brush Cutter (Electric/Engine Powered)	0.25	50%	0.50	0.30	60%
(xvii)	Self-propelled Maize Harvester	0.85	50%	1.70	1.02	60%
(xviii)	Electric Tiller/Weeder	0.63	50%	1.26	0.756	60%
(xix)	Self-Propelled Forage Harvester					
	(a) Single Row	1.50	50%	3.00	1.80	60%
	(b) Two Row*	7.00	50%	14.00	8.40	60%
	(c) Four Row*	9.50	50%	19.00	11.40	60%
Tractor/Power Tiller (below 20 BHP) driven equipments.						
A. Land Development, tillage and seed bed preparation equipments:						
(i)	MB Plough (Single Bottom)	0.22	50%	0.44	0.264	60%
(ii)	MB Plough (Single Bottom-Reversible)	0.25	50%	0.50	0.30	60%
(iii)	Disc Plough	0.25	50%	0.50	0.30	60%
(iv)	Cultivator	0.20	50%	0.40	0.24	60%
(v)	Harrow	0.15	50%	0.30	0.18	60%
(vi)	leveler Blade	0.16	50%	0.32	0.192	60%
(vii)	Cage wheel	0.15	50%	0.30	0.18	60%
(viii)	Furrow opener	0.25	50%	0.50	0.30	60%
(ix)	Ridger	0.20	50%	0.40	0.24	60%
(x)	Weed Slasher	0.20	50%	0.40	0.24	60%
(xi)	Furrow opener	0.20	50%	0.40	0.24	60%

(xii) Bund former	0.25	50%	0.50	0.30	60%
(xiii) Crust breaker	0.10	50%	0.20	0.12	60%
(xiv) Rotopuddler	0.13	50%	0.26	0.156	60%
(xv) Rotocultivator	0.44	50%	0.88	0.528	60%
(xvi) Power Harrow	0.45	50%	0.90	0.54	60%
(xvii) Rotavator (up to 4 ft.)	0.45	50%	0.90	0.54	60%
(xviii) Chisel Plough	0.15	50%	0.30	0.18	60%
B. Sowing, Planting, Reaping and Digging Equipments:					
(i) Post Hole digger	0.40	50%	0.80	0.48	60%
(ii) Potato Planter	0.33	50%	0.66	0.396	60%
(iii) Potato Digger	0.30	50%	0.60	0.36	60%
(iv) Ground nut digger	0.18	50%	0.36	0.216	60%
(v) Strip till drill (5 tines)	0.60	50%	1.20	0.72	60%
(vi) Tractor drawn crop reaper/ reaper cum binder	0.33	50%	0.66	0.396	60%
(vii) Onion harvester	0.33	50%	0.66	0.396	60%

(viii) Rice straw Chopper	0.25	50%	0.50	0.30	60%
(ix) Raised Bed Planter	0.25	50%	0.50	0.30	60%
(x) Multi crop planter (5 tines)	0.28	50%	0.56	0.336	60%
(xi) Ridge furrow planter	0.23	50%	0.46	0.276	60%
(xii) Pneumatic Planter	0.75	50%	1.50	0.90	60%
(xiii) Pneumatic vegetable transplanter	0.75	50%	1.50	0.90	60%
(xiv) Pneumatic vegetable seeder	0.75	50%	1.50	0.90	60%
(xv) Plastic Mulch Laying Machine	0.23	50%	0.46	0.276	60%
(xvi) Raised Bed Planter with inclined plate metering and shaper attachment. (5-7tines)	0.43	50%	0.86	0.516	60%
(xvii) Seed treating drum	0.17	50%	0.34	0.204	60%
(xviii) Seed cum fertilizer drill(5tines)	0.17	50%	0.34	0.204	60%
(xix) Aqua ferti seed drill (5-7tines)	0.17	50%	0.34	0.204	60%
(xx) Lateral laying machine	0.40	50%	0.80	0.48	60%
C. Inter Cultivation Equipments:					
(i) Grass Weed Slasher	0.25	50%	0.50	0.30	60%
(ii) inter row cum intra row weeder	0.18	50%	0.36	0.216	60%
D. Equipments for Residue management/Hay and Forage Equipments:					
(i) Coconut Frond Chopper	0.30	50%	0.60	0.36	60%
(ii) Stubble shaver	0.28	50%	0.56	0.336	60%
E. Harvesting & Threshing Equipments (Operated by engine/electric motor below 3 hp					

and by power tiller, and tractor of below 20 BHP tractor):						
(i)	Ground Nut Pod Stripper	0.40	50%	0.80	0.48	60%
(ii)	Thresher	0.38	50%	0.76	0.46	60%
(iii)	Multi crop Threshers	0.40	50%	0.80	0.48	60%
(iv)	Paddy Thresher	0.38	50%	0.76	0.46	60%
(v)	Brush Cutter (Electric/Engine Powered)	0.20	50%	0.40	0.24	60%
(vi)	Winnowing fan	0.30	50%	0.60	0.36	60%
(vii)	Maize Sheller	0.33	50%	0.66	0.40	60%
(viii)	Mower	0.30	50%	0.60	0.36	60%
(ix)	Flail Harvester	0.30	50%	0.60	0.36	60%
(x)	Mower Shredder (ALL PURPOSE/All crops)	0.30	50%	0.60	0.36	60%
(xi)	F. Chaff Cutter (Operated by engine/electric motor below 3 HP and by power tiller and tractor of below 20 BHP tractor)	0.25	50%	0.50	0.30	60%

Tractor (above 20- 35 BHP) driven equipments.					
A. Land Development, tillage and seed bed preparation equipments:					
(i) MB Plough (Single Bottom)	0.35	50%	0.70	0.42	60%
(ii) Disc Plough	0.25	50%	0.50	0.30	60%
(iii) MB Plow (Single Bottom Reversible)	0.35	50%	0.70	0.42	60%
(iv) Cultivator	0.18	50%	0.36	0.216	60%
(v) Harrow	0.28	50%	0.56	0.336	60%
(vi) Leveler Blade	0.18	50%	0.36	0.216	60%
(vii) Cage wheel	0.18	50%	0.36	0.216	60%
(viii) Ridger	0.15	50%	0.30	0.18	60%
(ix) Weed slasher	0.23	50%	0.46	0.276	60%
(x) Rotopuddler	0.63	50%	1.26	0.756	60%
(xi) Furrow opener	0.18	50%	0.36	0.216	60%
(xii) Bund former	0.13	50%	0.26	0.156	60%
(xiii) Crust breaker	0.13	50%	0.26	0.156	60%
(xiv) Rotocultivator	0.43	50%	0.86	0.156	60%
(xv) Power Harrow	0.63	50%	1.26	0.756	60%
(xvi) Rotavator up to 5 feet	0.46	50%	0.92	0.552	60%
(xvii) Chisel Plough	0.25	50%	0.50	0.30	60%
(xviii) MB Plow (Two Bottom - Hydraulic Reversible)	0.71	50%	1.42	0.852	60%
(xix) MB Plow (Two Bottom - Mechanical Reversible)	0.40	50%	0.80	0.48	60%
(xx) Laser Land Leveller	2.00	50%	4.00	2.40	60%
B. Sowing, Planting, Reaping and Digging Equipments:					
(i) Post Hole digger	0.44	50%	0.88	0.528	60%
(ii) Potato Planter	0.70	50%	1.40	0.84	60%
(iii) Potato Digger	0.65	50%	1.30	0.78	60%
(iv) Ground nut digger	0.70	50%	1.40	0.84	60%
(v) Crop reaper	0.80	50%	1.60	0.96	60%
(vi) Onion harvester	0.75	50%	1.50	0.90	60%
(vii) Raised Bed Planter	0.70	50%	1.40	0.84	60%
(viii) Multi crop planter	0.50	50%	1.00	0.60	60%

(ix) Ridge furrow planter	0.45	50%	0.90	0.54	60%
(x) Zero -Till Drill - Multi Crop (7 tines)	0.23	50%	0.46	0.276	60%
(xi) Seed treating drum	0.18	50%	0.36	0.216	60%
(xii) Seed cum fertilizer drill (7 tines)	0.23	50%	0.46	0.276	60%
(xiii) Direct Rice Seeder (DSR- 7 tines)	0.23	50%	0.46	0.276	60%
(xiv) Pneumatic Planter (04 rows)	2.00	50%	4.00	2.40	60%
(xv) Pneumatic vegetable transplanter	2.00	50%	4.00	2.40	60%
(xvi) Pneumatic vegetable seeder	2.00	50%	4.00	2.40	60%
(xvii) Plastic Mulch Laying Machine	0.50	50%	1.00	0.60	60%
(xviii) Aqua ferti seed drill (9tines)	0.75	50%	1.50	0.90	60%

(xix)) Raised Bed Planter with inclined plate metering and shaper attachment	0.83	50%	1.66	0.996	60%
C. Inter Cultivation Equipments:					
(i) Grass Weed Slasher	0.39	50%	0.78	0.468	60%
(ii) Inter row cum intra row weeder	0.50	50%	1.00	0.600	60%
D. Equipments for Residue management/Hay and Forage and Transport Equipments:					
(i) Coconut Frond Chopper	0.50	50%	1.00	0.600	60%
(ii) Rake (small capacity)	1.10	50%	2.20	1.320	60%
(iii) Balers(Round) (up to 16 kg per bale)	2.20	50%	4.40	2.640	60%
(iv) Balers(Round) (Above and 16 up to 25 kg per bale)	2.40	50%	4.80	2.880	60%
(v) Straw reaper	0.75	50%	1.50	0.900	60%
(vi) Feed block machine(100- 200 kg/hr)	1.50	50%	3.00	1.800	60%
(vii) Stubble shaver	0.43	50%	0.86	0.516	60%
(viii)) Straw Chopper/Shredder/Mulche r Mounted type 5 ft	0.725	50%	1.45	0.870	60%
(ix) Trailer/Trolley (upto 3 Ton capacity)	0.75	50%	1.50	0.900	60%
(x) Trailer/Trolley (upto 5 Ton capacity)	1.00	50%	2.00	1.200	60%

(xi)	Narrow Rear Rim (one pair) for tractors	0.08	50%	0.16	0.096	60%
(xii)	Tractor front mounted straw loader/grabber	0.75	50%	1.50	0.900	60%
E. Harvesting & Threshing Equipment (Operated by engine/electric motor below 5 BHP and tractor of below 35 BHP)						
(i)	Ground Nut Pod Stripper	0.50	50%	1.00	0.600	60%
(ii)	Thresher	1.00	50%	2.00	1.200	60%
(iii)	Multi crop Threshers	1.25	50%	2.50	1.500	60%
(iv)	Paddy Thresher	1.00	50%	2.00	1.200	60%
(v)	Brush Cutter (Electric/Engine Powered)	0.44	50%	0.88	0.528	60%
(vi)	Maize Sheller	1.00	50%	2.00	1.200	60%
(vii)	Mower	0.40	50%	0.80	0.480	60%
(viii)	Flail Harvester	0.40	50%	0.80	0.480	60%
(ix)	Mower Shredder (ALL PURPOSE/All crops)	0.75	50%	1.50	0.900	60%
(x)	Crop Reaper cum binder (tractor drawn)	1.25	50%	2.50	1.500	60%
F.	Chaff Cutter (Operated by engine/electric motor above 3- 5 HP and by tractor of below 35 BHP)	0.34	50%	0.68	0.408	60%

Tractor (above 35 BHP) driven equipments.					
A. Land Development, tillage and seed bed preparation equipments:					
(i) Disc Plough (3 Bottom)	0.50	50%	1.00	0.60	60%
(ii) Cultivator (9-13 tines)	0.25	50%	0.50	0.30	60%
(iii) Harrow – Mounted Type	0.50	50%	1.00	0.60	60%
(iv) Harrow – Trailed type	0.50	50%	1.00	0.60	60%
(v) Leveler Blade	0.70	50%	1.40	0.84	60%
(vi) Cage wheel	0.20	50%	0.40	0.24	60%
(vii) Furrow opener	0.33	50%	0.66	0.396	60%
(viii) Ridger	0.33	50%	0.66	0.396	60%
(ix) Laser Land Leveler					
6 feet	1.35	50%	2.70	1.62	60%
7 feet	1.40	50%	2.80	1.68	60%
8 feet	1.45	50%	2.90	1.74	60%
9 feet	1.60	50%	3.20	1.92	60%
10 feet	1.70	50%	3.40	2.04	60%
Extended 7-9 feet	1.90	50%	3.80	2.28	60%
Extended 8-10 feet*	2.00	50%	4.00	2.4	60%
(x) Rotavator					
a) 6 feet	0.60	50%	1.20	0.72	60%
b) 7 feet	0.70	50%	1.40	0.84	60%
c) 8 feet	0.73	50%	1.46	0.876	60%
d) 9 feet	0.85	50%	1.70	1.02	60%
e) 10 feet	0.95	50%	1.90	1.14	60%
(xi) Roto-puddler (7 feet)	0.80	50%	1.60	0.96	60%
(xii) Roto-puddler (10 feet)	1.00	50%	2.00	1.20	60%
(xiii) Reversible Hydraulic MB plough(2 bottom)	0.705	50%	1.41	0.846	60%
(xiv) Reversible Hydraulic MB plough(3 bottom)	0.915	50%	1.83	1.098	60%
(xv) Reversible Mechanical MB plough(2 bottom)	0.36	50%	0.72	0.432	60%
(xvi) Reversible Mechanical MB plough(3 bottom)	0.50	50%	1.00	0.60	60%
(xvii) Reversible Hydraulic MB plough(4 bottom)	1.25	50%	2.50	1.50	60%

(xviii) Sub -Soiler					
Single Bottom	0.175	50%	0.35	0.21	60%
Two Bottom	0.30	50%	0.60	0.36	60%
Three Bottom	0.55	50%	1.10	0.66	60%
Four Bottom	0.75	50%	1.50	0.90	60%
(xix) Trench makers (PTO operated)	2.00	50%	4.00	2.40	60%
(xx) Bund former (PTO operated)	1.50	50%	3.00	1.80	60%
(xxi) Backhoe /Loader Dozer (Tractor operated)	3.75	50%	7.50	4.50	60%
(xxii) Backhoe (Tractor operated)	1.50	50%	3.00	1.80	60%
(xxiii) Bund former	0.30	50%	0.60	0.36	60%
(xxiv) Crust breaker	0.35	50%	0.70	0.42	60%

(xxv)	Rotocultivator	1.00	50%	2.00	1.20	60%
(xxvi)	Power Harrow (PTO operated)	1.35	50%	2.70	1.62	60%
(xxvii)	Rotary Disc Harrow (PTO powered)	0.75	50%	1.50	0.90	60%
(xxviii)	Stone collector	1.50	50%	3.00	1.80	60%
(xxix)	Rotaridger	0.75	50%	1.50	0.90	60%
(xxx)	Check Basin Former	0.38	50%	0.76	0.456	60%
B. Sowing, Planting, Fertigation Equipments:						
(i)	Raised Bed Planter	0.55	50%	1.10	0.66	60%
(ii)	Seed cum fertilizer drill/Zero till Seed cum fertilizer drill/Spatial Zero Till Drill					
	a) 9 tines	0.25	50%	0.50	0.30	60%
	b) 11 tines	0.26	50%	0.52	0.312	60%
	c) 13 tines	0.28	50%	0.56	0.336	60%
	d) 15 tines	0.30	50%	0.60	0.36	60%
(iii)	Direct Rice Seeder (DSR)					
	a) 9 tines	0.45	50%	0.90	0.54	60%
	b) 11 tines	0.48	50%	0.96	0.576	60%
	c) 13 tines	0.50	50%	1.00	0.60	60%
(iv)	Inclined Plate Planter with pre-emergence herbicide strip applicator	0.75	50%	1.50	0.90	60%
(v)	Post Hole digger (24 inch and above)	0.75	50%	1.50	0.90	60%
(vi)	Potato Planter (automatic)	0.75	50%	1.50	0.90	60%
(vii)	Ground nut digger	0.45	50%	0.90	0.54	60%
(viii)	Zero -till multi crop planter (9 tines and above)	0.53	50%	1.06	0.636	60%
(ix)	Multi crop planter (9 tines and above)	0.90	50%	1.80	1.08	60%
(x)	Happy/Turbo Seeder/Strip Till (Smart) Seeder					

(a)	09 Tynes	0.814	50%	1.628	0.977	60%
(b)	10 Tynes	0.842	50%	1.684	1.01	60%
(c)	11 Tynes	0.864	50%	1.728	1.037	60%
(d)	12 Tynes	0.902	50%	1.804	1.082	60%
(xi)	Super Seeder					
(a)	6 Feet	1.30	50%	2.60	1.56	60%
(b)	7 Feet	1.35	50%	2.70	1.62	60%
(c)	8 Feet	1.42	50%	2.84	1.704	60%
(d)	9 Feet	1.55	50%	3.10	1.86	60%
(e)	10 Feet	1.65	50%	3.30	1.98	60%
(xii)	Surface Seeder					
(a)	5 Feet	0.60	50%	1.20	0.72	60%
(b)	6 Feet	0.68	50%	1.36	0.816	60%

(xii i) Pneumatic Planter	2.25	50%	4.50	2.70	60%
(xiv) Pneumatic, semi-automatic vegetable/multi-seedling transplanter	2.25	50%	4.50	2.70	60%
(xv) Pneumatic Vegetable Seeder	2.25	50%	4.50	2.70	60%
(xvi) Cassava Planter (9 tines and above)	0.75	50%	1.50	0.90	60%
(xvii) Manure spreader	1.50	50%	3.00	1.80	60%
(xviii iii) Urea Deep Placement Applicator	0.75	50%	1.50	0.90	60%
(xix) Fertilizer Spreader – PTO operated	0.40	50%	0.80	0.48	60%
(xx) Plastic Mulch Laying Machine	0.50	50%	1.00	0.60	60%
(xxi) Automatic rice nursery sowing machinery	1.75	50%	3.50	2.10	60%
(xxii) Aqua ferti seed drill (9 tines and above)	0.75	50%	1.50	0.90	60%
(xxiii i) Raised Bed Planter with inclined plate metering and shaper attachment.	0.60	50%	1.20	0.72	60%
(xxiv v) Precision Multi-crop Planters	2.50	50%	5.00	3.00	60%
(xxv) Precision Seed Drills	0.80	50%	1.60	0.96	60%
(xxvi) Precision fertilizer applicators	2.00	50%	4.00	2.40	60%
(xxvii ii) Tractor operated seeder for mat type rice nursery	1.50	50%	3.00	1.80	60%
C. Inter Cultivation Equipments:					

(i) Grass/ Weed Slasher,	0.75	50%	1.50	0.90	60%
(ii) inter row cum intra row weeder Weeder (PTO operated)	0.83	50%	1.66	0.996	60%
Harvesting and Threshing Equipments operated by (Engine/Electric motor above 5 Hp and tractor of above 35 BHP Tractor)					
D. (i) Ground Nut Pod Stripper	1.00	50%	2.00	1.20	60%
(ii) Thresher/Multi crop Threshers upto 4 tonne/hr. capacity	1.25	50%	2.50	1.50	60%
(iii) Paddy Thresher	1.40	50%	2.80	1.68	60%
(iv) Chaff Cutter	1.00	50%	2.00	1.20	60%
(v) Maize Sheller	1.10	50%	2.20	1.32	60%

(vi) Crop Reaper cum Binder (tractor drawn)	1.50	50%	3.00	1.80	60%
(vii) Thresher/Multi crop Threshers above 4 tonne/hr capacity at least in 2 crops	2.25	50%	4.50	2.70	60%
(viii) Infielder	1.00	50%	2.00	1.20	60%
(ix) Mower	1.00	50%	2.00	1.20	60%
(x) Flail Harvester	1.25	50%	2.50	1.50	60%
(xi) Mower shredder (All Purpose/All crops)	1.25	50%	2.50	1.50	60%
(xii) Potato Digger	0.75	50%	1.50	0.90	60%
(xiii) Tractor operated cassava harvester cum lifter	1.00	50%	2.00	1.20	60%
(xiv) Tractor operated banana bunch harvester	1.00	50%	2.00	1.20	60%
(xv) Motorized Harvesting Sickle/Machine	0.50	50%	1.00	0.60	60%
(xvi) Tractor drawn crop	0.75	50%	1.50	0.90	60%
(xvii) Onion harvester	0.80	50%	1.60	0.96	60%
Equipments for Residue management/Hay and Forage Equipments:					
(i) Coconut Frond Chopper,	1.50	50%	3.00	1.80	60%
(ii) Hay Rake					60%
(a) 6 Arms	1.65	50%	3.30	1.98	60%
(b) 9 Arms	2.00	50%	4.00	2.40	60%
(c) 11 Arms	2.38	50%	4.76	2.856	60%
(iii) Balers					60%
(a) Round – Mini up to 16 kg per bale	2.00	50%	4.00	2.40	60%
(b) Round – Medium –above	2.395	50%	4.79		60%

16 and up to 40 kg per bale)*				2.874	
(c) Round –big more than 180 kg per bale and up to 500 kg per bale)*	9.90	50%	19.80	11.88	60%
(d) Round – more big - above 500 kg per bale – to be provided under CHCs projects only*	17.00	50%	34.00	20.40	60%
(e) Rectangular – up to 20 kg per bale*	6.60	50%	13.20	7.92	60%
(e) Rectangular – more than 200 kg per bale - to be provided under CHCs projects only*	17.00	50%	34.00	20.40	60%
(iv) Silage Baler (1400-1500 Kg/hr capacity)*	3.75	50%	7.50	4.50	60%
(v) Wood chippers	1.38	50%	2.76	1.656	60%

(vi) Cotton stalk uprooter	0.75	50%	1.50	0.90	60%
(vii) Cotton stalk shredder	0.75	50%	1.50	0.90	60%
(viii) Straw reaper	1.50	50%	3.00	1.80	60%
(ix) Feed block machine (above 200 kg/hr)	3.00	50%	6.00	3.60	60%
(x) Stubble shaver	0.88	50%	1.76	1.056	60%
(xi) Straw Chopper/shredder/ Mulcher					
a) Mounted type 5 ft	0.725	50%	1.45	0.87	60%
b) Mounted type 6 ft	0.858	50%	1.716	1.03	60%
c) Mounted type 7 ft	0.902	50%	1.804	1.082	60%
d) Mounted type 8 ft	0.957	50%	1.914	1.148	60%
e) Trailed type	1.471	50%	2.942	1.765	60%
f) Trailed (Combo type)	2.00	50%	4.00	2.40	60%
(xii) Super Straw Management System (Super SMS)	0.597	50%	1.194	0.716	60%
(xiii) Shrub Master/Cutter cum spreader	0.275	50%	0.55	0.33	60%
(xiv) Rotary Straw Slasher	0.275	50%	0.55	0.33	60%
(xv) Tractor front mounted straw loader/grabber	3.05	50%	6.10	3.66	60%
(xvi) Tractor Operated Hydraulic Press Straw Baler*	7.00	50%	14.00	8.40	60%
(xvii) Rotary Tedder/Hay Tedder (04 Rotors)*	2.62	50%	5.24	3.144	60%
(xviii) Rotary Tedder/Hay Tedder (08 Rotors and above)*	6.00	50%	12.00	7.20	60%
All Manual / Animal drawn equipment/implements/Tools					
Land Development, A. tillage	0.10	50%	0.20	0.12	60%

<p>and seed bed preparation equipment s:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) MB Plow/Wedge Plough (ii) Disc Plow (iii) Cultivator (iv) Harrow (v) Leveler/Planker (vi) Furrow opener (vii) Ridger/bund former (viii) Puddler (ix) Mulch laying machine (x) Digger (Turmeric/Ginger) 					
<p>B. Sowing and Planting Equipment s:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) Paddy planter (ii) Cotton Planter (iii) Seed cum fertilizer drill (iv) Raised Bed Planter 	0.10	50%	0.20chaff	0.12	60%

(v) Planter/ zero-till-planter for multi crop use					
(vi) Dibbler					
(vii) Equipments for raising paddy nursery					
(viii) Marker for SRI					
(ix) Seed treating drum					
(x) Rice-wheat seeder					
(xi) Drum Seeder (Below 4 Row)	0.03	50%	0.06	0.036	60%
(xii) Drum Seeder (Above 4 Row)	0.04	50%	0.08	0.048	60%
(xiii) Stubble Collector	0.030	50%	0.06	0.036	60%
C. Harvesting & Threshing Equipment s:	0.10	50%	0.20	0.12	60%
(i) Ground Nut Pod Stripper					
(ii) Thresher					
(iii) Winnowing fan Tree					
(iv) climber					
(v) Horticulture Hand tools					
(vi) Maize sheller					
(vii) Feed block machine					
(viii) Spiral grade					
(vi) Chaff Cutter (up to 3 feet)	0.06	50%	0.12	0.072	60%
(vii) Chaff Cutter (above 3 feet)	0.070	50%	0.14	0.084	60%
(viii) Manual Cotton Pluckers (12 V battery operated)	0.040	50%	0.08	0.048	60%
(ix) Manual Harvesting Tool (Scythe)	0.030	50%	0.06	0.036	60%
(x) Telescopic harvesting Poles	0.050	50%	0.10	0.06	60%
(xi) Telescopic Harvesting Pole (Carbon)-upto 80ft height	0.40	50%	0.80	0.48	60%

D. Inter Cultivation**Equipments:**

(i) Grass Weed Slasher,	0.012	50%	0.024	0.014	60%
(ii) inter row cum intra row weeder					
(iii) Cono Weeder					
(iv) Garden Hand Tools					

E. Manual Battery Operated Fertilizer Spreader/Broadcaster (Capacity 3-5 Litre)	0.031	50%	0.062	0.037	60%
--	-------	-----	-------	-------	-----

SELF PROPELLED/OTHER POWER DRIVEN HORTICULTURAL MACHINERY

(i) Chain Saw /Wheel Barrow /Mango Grader/Planter and other suitable self-propelled machineries and equipments for horticulture crops.	0.45	50%	0.90	0.54	60%
--	------	-----	------	------	-----

Manual Horticultural equipments

(i) Aluminium Ladder/Ladder	0.15	50%	0.30	0.18	60%
(ii) Aluminium Pole	0.13	50%	0.26	0.156	60%
(iii) Plucker	0.05	50%	0.1	0.06	60%

Post-Harvest and Value addition Equipments for food grains, Oilseeds and Horticultural Equipments					
(a) Mini Rice Mill					
(i) Up to 0.5 TPH	1.50	50%	3.00	1.80	60%
(ii) More than 0.5 TPH and up to 1.0 TPH	1.80	50%	3.60	2.16	60%
(iii) Above 1.0 TPH	2.40	50%	4.80	2.88	60%
(b) Composite Rice Milling Plant consisting of cleaner cum grader, de-stoner, separator, polisher and elevator					
(i) Capacity more than 500 kg/hr and below 1000 kg/hr	7.50	50%	15.00	9.00	60%
(ii) Capacity - 1000 kg/hr and above	9.60	50%	19.20	11.52	60%
(c) Mini Dal Mill					
(i) Capacity less than 50 kg/hr	1.20	50%	2.40	1.44	60%
(ii) Capacity -50 kg/hr and below 100 kg/hr	1.80	50%	3.60	2.16	60%
(iii) Capacity - 100kg/hr and below 150 kg/hr	2.70	50%	5.40	3.24	60%
(iv) Capacity -150 kg/hr and above	3.50	50%	7.00	4.20	60%
(d) Millet Mill					
(i) Capacity - 40-60 kg/hr	0.60	50%	1.20	0.72	60%
(ii) Capacity - More than 60 kg/h and below 100 kg/hr	0.90	50%	1.80	1.08	60%
(iii) Capacity 100 kg/hr and above	5.40	50%	10.80	6.48	60%

(e) Millet Processing Plant consistin g of Millet Mill, Cleaner cum Grader, De- stoner and elevators					
(i) Capacity from 100 to 200 kg/hr	5.40	50%	10.80	6.48	60%
(ii) Capacity more than 200 kg/hr	9.60	50%	19.20	11.52	60%
(f) Multipurpose Millet Thresher	0.30	50%	0.60	0.36	60%
(g) Double Stage Millet de-husker	0.90	50%	1.80	1.08	60%
(h) Centrifugal de-huller for Millets	0.72	50%	1.44	0.864	60%
(i) Double headed centrifugal de-huller	0.45	50%	0.90	0.54	60%
(j) Millet flaking machine	0.60	50%	1.20	0.72	60%
(k) Millet popping machine	0.60	50%	1.20	0.72	60%
(l) Pedal operated cleaner cum grader for millet	0.15	50%	0.30	0.18	60%
(m) Mini Oil Mill/Expeller with filter press(for all types of Horticulture/Food grain/oilseed crop)	4.00	50%	8.00	4.80	60%
(n) Mini Oil Mill without filer press (for all types of Horticulture/Food grain/oilseed crop)	3.00	50%	6.00	3.60	60%

(o) Pomegranate Aril Extractor	1.80	50%	3.60	2.16	60%
(p) Custard apple pulper	1.80	50%	3.60	2.16	60%
(q) Dehydration unit/Pricking Machine/Humidifier (for all types of Horticulture/Food grain/oilseed crop)	1.80	50%	3.60	2.16	60%
(r) Packing Machines(for all types of Horticulture/Food grain/oilseed crop)	3.00	50%	6.00	3.60	60%
(s) All types of Power driven De-husker /sheller /Threshers /Harvesters / De-spiking/ Deconing Machine/Peeler/ Spliter /Stripper /Shredder (for all type of Horticulture / food grain/oil seeds Crops)	0.75	50%	1.50	0.90	60%
(t) All types of Boiler/Steamer/Drier (for all types of Horticulture/Food grain/oilseed crop)	1.00	50%	2.00	1.20	60%
(u) All types of Solar Driers (for all type of Horticulture / food grain/oil seeds Crops) with floor area of about 400 to 1000 sq. feet.	3.50	50%	7.00	4.20	60%
(v) All types of Washing Machines(for all types of Horticulture/Food grain/oilseed crop)	0.60	50%	1.20	0.72	60%
(w) All types of Grinder/Pulveriser/Polisher (for	0.60	50%		0.72	60%

all types of Horticulture/Food grain/oilseed crop)			1.20		
(x) All types of Cleaner cum Grader/ Gradient separator /specific gravity separator (for all types of horticulture/Food grain/oilseed crop)					
(i) Capacity less than 1 TPH	1.50	50%	3.00	1.80	60%
(ii) capacity from 1 THP and less than 2 TPH	2.40	50%	4.80	2.88	60%
(iii) Capacity 2 TPH and above	3.00	50%	6.00	3.60	60%
(y) Indented Cylinder					
(i) Capacity – less than 1 TPH	0.72	50%	1.44	0.864	60%
(ii) Capacity –1 TPH and less than 2 TPH	1.02	50%	2.04	1.224	60%
(iii) Capacity –2 TPH and above	1.74	50%	3.48	2.088	60%
(z) Destoner					
(i) Capacity – less than 1 TPH	0.72	50%	1.44	0.864	60%
(ii) Capacity –1 TPH and less than 2 TPH	1.12	50%	2.24	1.344	60%
(iii) Capacity –2 TPH and above	1.74	50%	3.48	2.088	60%
(aa) Air Screen Cleaner	0.45	50%	0.90	0.54	60%
(bb) Flexible Elevator cum Conveyor					

(i) Capacity – less than 1 TPH	1.32	50%	2.64	1.584	60%
(ii) Capacity –1 TPH and less than 2 TPH	1.62	50%	3.24	1.944	60%
(iii) Capacity –2 TPH and above	2.76	50%	5.52	3.312	60%
(cc) Grain Pick up and weighing cum packaging with Silo					
(i) Capacity – less than 1 TPH	8.00	50%	16.00	9.60	60%
(ii) Capacity –1 TPH and less than 2 TPH	10.00	50%	20.00	12.00	60%
(iii) Capacity –2 TPH and above	14.00	50%	28.00	16.80	60%
(dd) Multi Purpose Food Processing Machines	1.10	50%	2.20	1.32	60%
(ee) Broom Stick Extractor	0.072	50%	0.144	0.086	60%
(ff) Grain Collector	0.63	50%	1.26	0.756	60%
(gg) Flattened rice/Puffed rice making machine	1.20	50%	2.40	1.44	60%
(hh) Papad/Chips making machine	0.90	50%	1.80	1.08	60%
(ii) Tofu/Vegan Paneer Plant	1.08	50%	2.16	1.30	60%
(jj) Ripening Chamber for Horticultural Produce (1 ton capacity)	1.20	50%	2.40	1.44	60%
(kk) Pedal operated cleaner cum grader for millet	0.15	50%	0.30	0.18	60%
(ll) Modular Onion Storage Structure (1-5 ton capacity)	0.15	50%	0.30	0.18	60%
(m m) Moringa Leaf Stripper	0.30	50%	0.60	0.36	60%
(nn) Rope Twisting and winding equipment for plant fibre extract	0.90	50%	1.80	1.08	60%
(oo) Multifeed Banana fibre extraction equipment	1.35	50%	2.70	1.62	60%
(pp) Makhana Popping and	3.30	50%	6.60		60%

	Decortication Machine				3.96	
(qq)	Automatic Wadi Making Machine	3.30	50%	6.60	3.96	60%
(rr)	Mechanized system for primary processes and roasting of raw makhana/Rotating open pan roasting machine-LPG heated	1.02	50%	2.04	1.22	60%
(ss)	Solar operated phase change material based fruits-vegetables vending pushcart	1.20	50%	2.40	1.44	60%
(tt)	Paddy mobile dryer	9.00	50%	18.00	10.80	60%
(uu)	Tractor PTO/Electric Motor operated Onion De-topper cum grader	4.20	50%	8.40	5.04	60%
(vv)	Tractor PTO/Electric Motor operated garlic bulb breaker cum grader	4.20	50%	8.40	5.04	60%
(ww)	Tractor PTO/Electric Motor operated Cleaner cum grader	4.20	50%	8.40	5.04	60%

with conveyor (for all millets, cereals and pulses)					
(yy) Cattle Dung Collector	0.16	50%	0.32	0.19	60%
(zz) Cow dung Briquetting Machine	0.42	50%	0.84	0.504	60%
(aaa) Cow dung dewatering machine	0.90	50%	1.80	1.08	60%
Plant Protection Equipments					
(i) Manual sprayer: Knapsack/foot/Battery operated sprayer.	0.01	50%	0.02	0.012	60%
(ii) Solar powered Knapsack Sprayer	0.02	50%	0.04	0.024	60%
(iii) Bullock Cart mounted solar powered high clearance sprayer	0.40	50%	0.80	0.48	60%
(iv) Bullock Cart mounted air mist canopy sprayer	0.48	50%	0.96	0.576	60%
(v) Powered Knapsack sprayer/Power Operated sprayer (capacity 8 - 12 litres)- ≤ 0.75 hp engine)	0.03	50%	0.06	0.036	60%
(vi) Powered Knapsack sprayer/Power Operated sprayer (capacity above 12-16 litres): (> 0.75 to 1.00 hp engine)	0.04	50%	0.08	0.048	60%
(vii) Powered Knapsack sprayer/Power Operated sprayer (capacity above 16 litres (> 1.0 hp engine)	0.10	50%	0.20	0.12	60%
(viii) Powered Knapsack Mist blower sprayer cum Duster (> 1.0 hp engine)	0.10	50%	0.20	0.12	60%
(ix) Tractor Operated Sprayer (air	1.38	50%	2.76	1.656	60%

carrier/assisted)					
(x) Battery operated Sprayer (Boom Type)	0.05	50%	0.10	0.06	60%
(xi) Battery Operated Boom Sprayer (walk behind type)	0.05	50%	0.10	0.06	60%
(xii) Tractor Operated Sprayer (boom type)	0.41	50%	0.82	0.492	60%
(xiii) Eco Friendly Light Trap	0.02	50%	0.04	0.024	60%
(xiv) Solar insect trap	0.04	50%	0.08	0.048	60%
(xv) Tractor Operated Electrostatic Sprayer	2.50	50%	5.00	3.00	60%
(xvi) Bird Scarer	0.75	50%	1.50	0.90	60%
(xvii) Self-propelled high ground clearance sprayers (Boom type)*	4.00	50%	8.00	4.80	60%
(xviii) Tractor mounted precision spraying machines	3.50	50%	7.00	4.20	60%
(xix) Vehicle Mounted Sprayer for locust Control	2.50	50%	5.00	3.00	60%

(xx) Soil Plant Analysis Development (SPAD) Meter	0.08	50%	0.16	0.096	60%
(xxi) Pseudostem injector for Banana	0.08	50%	0.16	0.096	60%
Specialized Agricultural Machinery					
(a) Solar operated/electric operated animal deterrent bioacoustics equipment (with solar panel)	0.35	50%	0.70	0.42	60%
(b) Solar operated/electric Anima operated 1 deterrent bioacoustic s equipment (without solar panel)/ Autonomous Light based Animal Deterrent System	0.25	50%	0.50	0.30	60%
(c) Solar operated/electric Hydroponi operated c machine for rising nursery of various crops (below 500 kg capacity)*	3.00	50%	6.00	3.60	60%
(d) Solar operated/electric Hydroponi operated c machine for rising nursery of various crops (500	6.00	50%	12.00	7.20	60%

kg and above capacity)*					
Batter (e) y Operated Rubber Tapping Machine	0.10	50%	0.20	0.12	60%
Irrigation Equipments					
(i) Petrol/Diesel/Electric/Tractor PTO operated/ portable irrigation pumps up to 15 HP (with ISI/BEE labeled with Minimum 4 Star rated)	0.10	50%	0.20	0.12	60%
(ii) Remote motor operators for Electric Pump-sets	0.07	50%	0.14	0.084	60%
(iii) Digital Soil Moisture Indicator (DSMS)	0.036	50%	0.072	0.0432	60%
(iv) Digital Soil Moisture Indicator (DSMS) (GSM Module)	0.045	50%	0.09	0.054	60%

Annexure - २

भाडे तत्वावर औजारे पुरवठ्याबाबत ठेवावयाच्या अभिलेख नोंदवहीचा नमुना

अ.क्र.	दिनांक	भाड्याने सेवा पुरवल्याच्या शेतकऱ्याचे नाव	पत्ता ,संपर्क व दूरध्वनी क्रमांक	भाड्याने दिलेल्या औजारांचा प्रकार	वापराचा कालावधी (तास)	भाड्याचा दर रु. /तास/दिवस /क्षेत्र	भाड्याची एकूण रक्कम (रु.)	कृषि औजारे बँक धारकांची स्वाक्षरी	तपासणी अधिकारी स्वाक्षरी
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

Annexure - ३

गाव स्तरावरील कृषि अवजारे बँक : मोका तपासणी अहवाल

१. तपासणी दिनांक :
२. योजनेचे नाव :
३. लाभार्थीचे नाव :
४. पत्ता : गाव - तालुका - जिल्हा -
५. दूरध्वनी/मोबाईल क्रमांक :

प्रत्यक्ष तपासणीत आढळून आलेल्या यंत्र/औजारांचा तपशील -

१. यंत्र/औजारांचे तांत्रिक नाव -
२. यंत्र/औजारांचे उत्पादक कंपनीचे नाव -
३. यंत्र/औजारांचे पुरवठादाराचे/विक्रेत्याचे नाव -
४. यंत्र/औजारांचा मॉडेल/मेक/लॉट क्रमांक व एच.पी. -
- ५.
६. यंत्र/औजारांचा तपासणी अहवाल क्र./BIS प्रमाणपत्र क्र .-
७. यंत्र /औजारे खरेदी दिनांक -
८. यंत्र /औजारे प्रत्यक्ष प्राप्त (Delivery) दिनांक -
९. ट्रॅक्टर चलित औजारांसाठी ट्रॅक्टरचा आवश्यक एच.पी.-
१०. बिलाचा व अनुदानाचा तपशील -

अ.क्र.	औजारांचे तांत्रिक नाव व तपशील	बिलाचा तपशील			तपासणी अधिकाऱ्याने अनुदानासाठी शिफारस केलेली रक्कम ,रु.
		बिल क्र.	दिनांक	बिलानुसार खरेदीची रक्कम	

११. खरेदी केलेल्या ट्रॅक्टर/यंत्रे /औजारे यांची रक्कम गटाच्या बँक खात्यातून झाली आहे काय ?
होय नाही

असल्यास त्याचा तपशील इलेक्ट्रॉनिक पद्धती/धनादेश /धनाकर्ष :

१२. संबधित गटाने यंत्र/औजारावर परीक्षण अहवाल क्रमांक व मॉडेल क्रमांक कोरला आहे काय? होय/नाही.
१३. लाभार्थ्याने खरेदी केलेले ट्रॅक्टर/यंत्रे /औजाराचे मॉडेल/मेक पूर्वसंमती पत्रात नमुद केल्यानुसार आहे काय? होय/नाही.
१४. यंत्रसामुग्री व औजारे यांच्या नोंदणीबाबत, व विम्याबाबत, कर भरणा, वॉरन्टीबाबत केलेली कार्यवाही.

वरीलप्रमाणे ट्रॅक्टर/यंत्रे /औजारे यांची तपासणी मी स्वतः केली असून ट्रॅक्टर/यंत्रे /औजारे सुस्थितीत असल्याचे आढळले, योजनेच्या मार्गदर्शक सुचनानुसार देय असलेली अनुदानाची रक्कम रु.(अक्षरी रुपये.....) लाभार्थीचे बँक खात्यात जमा करण्यासाठी शिफारस करण्यात येत आहे.

स्थळ :-

स्वाक्षरी :-

दिनांक :-

अधिकाऱ्याचे नाव :-

पदनाम:-

मुख्यालय :